

מגילת אסתר תשע"א

המן הרשע

מסכת גיטין דף נז ע"ב

מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק; מבני בניו של סיסרא למדו תינוקות בירושלים; מבני בניו של סנחריב למדו תורה ברבים. מאן אינון? שמעיה ואבטליון. היינו דכתיב (יחזקאל כ"ד) נתתי את דמה על צחיח סלע לבלתי הכסות.

מסכת חולין דף קלט ע"ב

המן מן התורה מנין? המן העץ (בראשית ג'), אסתר מן התורה מנין? ואנכי הסתר אסתיר (דברים ל"א), מרדכי מן התורה מנין? דכתיב (שמות ל') מר דרוך ומתרגמין: מירא דכיא.

ספר תפארת שלמה על מועדים - רמזי פורים

יצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב. לכאורה יש להתבונן בדבר זה שנכתב על רשע כזה בלשון נכבד שמח וטוב לב. אולם הנראה בזה. כי אי בפסיקתא דרי' כהנא פי' זכור (שמות יז, טז) כי יד על כס י"ה אמר ר' אליעזר בן יעקב נשבע הקב"ה בכסאו שאינו מקבל גר מזרעו של עמלק וכו' לפיכך כשבא מבשר אצל דוד והוא שואל מי אתה ואמר (שמואל ב, א יג) בן איש גר עמלקי אנכי לא קבלו דוד. והנה זהו כמה הי' פליאה בעיני דברי המדרש הזה שהוא היפך הגמ' דאי' (גיטין נז, ב) מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק. אכן הנ"ל עפ"י מה שידענו ממעלת הצדיקים כי גדול הנהנה משולחן גבוה אשר ת"ח מסובים בה להביא את האדם לידי טהרה וקדושה לכן כאשר זמנה אסתר את המן על המשתה זה פעמים והי' המן ג"כ שואף מעט מחיות הקדושה משני הסעודות הללו וז"ש שמח וטוב לב. לכן יצאו ממנו הצדיקים הללו שלמדו תורה בבני ברק:

שמות פרק י"ז פסוק טו

ויאמר כי יד על כס יה מלחמה ליקח בקעמלק מדר דר:

רש"י

(ב) והנה איש בא מן המחנה - יש בפסיקתא שזה דואג ואינו מיושב על לבי: (ט) אחזני השבץ - אחדני רתיתא, ומדרש אגדה משום עון הכהנים שהרג וכתוב בהן כתנת תשבץ: כי כל עוד נפשי בי - מהר ומותתני טוב לי שתמותתני אתה ואל יהרגוני אלה ויתעללו בי: (י) ואצעדה אשר על זרועו - וטוטפתא דעל דרעיה: (טז) דמך על ראשך - חובת קטולך תהי ברישך אין עונש במיתתך אלא לעצמך:

שמואל ב פרק א

(א) ויהי אחרי מות שאול ודוד שב מהכות את העמלק וישב דוד בצקלג למים שנים: (ב) ויהי ביום השלישי והנה איש בא מן המחנה מעם שאול ובגדיו קרעים ונדמה על ראשו ויהי בבאו אל דוד ויפל ארצה וישתחו: (ג) ויאמר לו דוד אי מזה תבוא ויאמר אליו ממחנה ישראל נמלטתי: (ד) ויאמר אליו דוד מה היה הדבר הגד נא לי ויאמר אשר נס העם מן המלחמה וגם הרבה נפל מן העם וימתו וגם שאול ויהונתן בנו מתו: (ה) ויאמר דוד אל הנער המגיד לו איך דעתך כי מת שאול ויהונתן בנו: (ו) ויאמר הנער המגיד לו נקרא נקחתי בהר הגלבוע והנה שאול נשען על חניתו והנה הרקב ובעלי הפרשים הדבקהו: (ז) ויפו אחריו ויראני ויקרא אלי נאמר הנני: (ח) ויאמר לי מי אתה ויאמר נאמר אליו עמלקי אנכי: (ט) ויאמר אלי עמד נא עלי ומתתני כי אחזני השבץ כי כל עוד נפשי בי: (י) ונאעמד עליו ונאמתתהו כי נדעתני כי לא יחיה אחרי נפלו ונאקח הנזר אשר על ראשו ונאצעדה אשר על זרעו ונאביאם אל אדני הנה: (יא) ויחזק דוד <בבגדו> בגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו: (יב) ויספדו ויצמו עד הערב על שאול ועל יהונתן בנו ועל עם יקח ועל בית ישראל כי נפלו בחרב: (יג) ויאמר דוד אל הנער המגיד לו אי מזה אתה ויאמר בן איש גר עמלקי אנכי: (יד) ויאמר אליו דוד איך לא יראת לשלח ידך לשחת את משיח יקח: (טו) ויקרא דוד לאחד מהנערים ויאמר גש פגע בו ויכהו וימת: (טז) ויאמר אליו דוד <דמך> דמך על ראשך כי פיך ענה בך לאמר אנכי מתתי את משיח יקח:

Rabbi Brovender's Shiur is sponsored by Dr. Bernard & Robin Cohen

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.

Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.

מכילתא דרבי ישמעאל בשלח - מס' דעמלק פרשה ב' ד"ה ויאמר כי

ר' אליעזר אומר נשבע המקום בכסא הכבוד שלו שאם יבא אחד מכל אומות העולם להתגייר שיקבלוהו ולעמלק ולביתו לא יקבלוהו שני ויאמר דוד אל הנער המגיד לו אי מזה אתה ויאמר בן איש גר עמלקי אנכי (שמואל ב', א יג) נזכר דוד באותה עשה מה שנאמר למשה רבינו אם יבא אחד מכל האומות שבעולם להתגייר שיקבלוהו ומביתו של עמלק שלא יקבלוהו מיד ויאמר אליו דוד דמך על ראשך כי פיד ענה בדך לכך נאמר מדור דור.

ספר ליקוטי מוהר"ן - מהדורא קמא סימן י'

ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם וכו'.

(שמות כ"א):

[א] פשיש, חס ושלום, דינים על ישראל על ידי ריבונות והמחאת בך אל בך נעשה המתקת הדינים:

[ב] כי עקר גדלתו של הקדוש ברוך הוא הוא, שגם העכו"ם ידעו שיש אלקים שליט ומושל, כמובא בזהר (יתרו ט:): "כד אתא יתרו ואמר: "כי עתה ידעתי כי גדול ה' וכו', כדן אתיסקר ואתעלא שמה עלאה":

[ג] ולעכו"ם אי אפשר להם לידע גדלתו של הקדוש ברוך הוא, כי אם על ידי בחינת יעקב, כמו שכתוב (ישעיהו ב): "בית יעקב לכו ונלכה באור ה'", כי הוא גלה אלקותו של

הקדוש ברוך הוא יותר משאר האבות. כי אברהם קראו הר, ויצחק קראו שדה (פסחים פח.). ושדה הוא יותר משג ונצרך להעולם מהר; ויעקב קראו בית, שהוא מקום ישוב

לבני אדם יותר משדה, הינו שיעקב קרא את מקום הבית המקדש, שהוא מקום התפלה

בית, שהוא מקום ישוב לבני אדם, כי העלה את התפלה מהר ושדה לבחינת בית, שיש בו תפיסה לבני אדם יותר מהר ושדה; כי בבחינת בית יש גם לעכו"ם השגה, כמו שכתוב

(ישעיהו נ"ו): "כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים", וכשהוא בבחינת בית, כדן אתיסקר שמה עלאה כנ"ל:

וזה פרוש: (תהלים מ"ח): "גדול ה' ומהלל מאד", כלומר אימתי גדול ה'?: כשהוא מהלל מאד מסטרא דמותא, שהוא בחינת עכו"ם

(כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (בראשית רבה ט) על פסוק (בראשית א): "והנה טוב מאד", "מאד" יזה מלאך המות), כשהוא מהלל מהם, אזי הוא גדול, כי הוא

עקר גדלתו. ואימתי הוא מהלל מהם? בעיר אלקינו הר קדשו", דהינו כשבחינת הר נעשה עיר אלקינו, שהוא ישוב בני אדם, בחינת בית, שהוא משג יותר מהר ושדה; דהינו

כשמעלין את בחינת התפלה מבחינת הר לבחינת עיר ובית, שאז יש גם לעכו"ם השגה כנ"ל, אז ידקא גדול ה', כי זה עקר גדלתו יתברך, כשגם הרחוקים יודעים ממנו יתברך כנ"ל:

[ד] ונעין זה להעלות התפלה מבחינת הר ושדה לבחינת בית, בחינת עיר אלקינו, כדי שיתגלה מלכותו גם לעכו"ם, שיהיה להם גם כן השגה באלקותו יתברך שמו אי אפשר להעשות כי

אם על ידי צדיקי הדור, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (בבא בתרא קטז.): 'מי שיש לו 50 חולה בתוך ביתו, ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים'; כי עקר התפלה אינם יודעים כי אם צדיקי הדור:

כי יש בעלי גאון, שאינם רוצים שילכו לצדיקים, ואומרים שהן בעצמם יכולים להתפלל, ומונעים גם אחרים כשיש להם צער או חולה ילך לצדיקים עליהם נאמר

(בראשית כ): "השב אשת האיש וכו', כי זה הבעל גאון מכנה בלשון אבימלך:

אבי לשון רצון, כי הוא רוצה למלך, והינו אבימלך. כי באמת צדיק מושל בתפלתו, כמו שכתוב (שמואל ב כג): "צדיק מושל וכו'; והוא מתגאה בעצמו שיכול להתפלל ויש לו הממשלה, ועל כן מכנה בשם אבימלך, כי הוא רוצה למלך ואומר: אגא אגמלך:

65 וזה פרוש: "השב אשת האיש". אשת ראשי תבות "א דני ש פתי ת פתח " (א) זה בחינת תפלה; דהינו השב אשת בחינת התפלה, להצדיק, כי נביא הוא; כי הקדוש ברוך הוא מתאנה לתפלתו של צדיקים (חלון ס:) ומשגר

70 תפלה סדורה בפיו, כדי שיהנה מתפלתו. וזה: כי נביא הוא, לשון ניב שפתים, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (ברכות לד:):

"בורא ניב שפתים" אם שגורה תפלתו בפיו וכו'. וזה: השב ראשי תבות: הר ש דה, ב ית; זה רמו שתפלת הצדיק היא בשלמות, שמעלה אותה מבחינת הר ושדה לבחינת בית כנ"ל:

אבל אלו הבעלי גאון מעכבים תאותו של השם יתברך ואינם מבקשים מצדיקים שיפלו עליהם, כי חושבים שהתענו וסגפו

80 את עצמם, ובזה הם צדיקים; אבל האמת אינו כן, כי כל התעניתים שהתענו, אין זה אלא כמו שק יש בו חורים הרבה,

וכשמריקים את השק, אף על פי כן נשארו בו החורים. והגוף נקרא שק, כמאמר התנא: 85 שינגא, שרי שקד (שבת קנב). ואם התבוננו בעצמן היו רואים, אחר כל התעניתים עדין

נשארו אצלם כל תאותם קשורים בשקם, הינו בגופם; ולא תאותם בלבד נשאר קשור בגופם, כי אם גם תאות אביהם שיש אצלם משעת

90 ההולדה, מחמת שלא נתקדש אביו בשעת זיווג, גם זה קשור בגופם עדין. ובנדאי אלו היו רואים את כל זה, חרדה גדולה היה נופל עליהם, כי היו רואים איך הם עומדים במדרגה פחותה ושפלה:

150 כי הוא קוצא דאות ד' (תקון כא נ"ה), שִׁמְמוֹנוּ ארבע רוחות, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (לִחְזָקָא ל"ז): "כִּה אָמַר ה' מֵאַרְבַּע רֻחוֹת בָּאִי הַרוּחַ". וְזֶה לְשׁוֹן תְּרוּעָה, לְשׁוֹן (תְּהִלִּים ב): "תְּרַעַם בְּשִׁבְט בְּרָזָל" (תְּקוּן י"ח וְתָקוּן כ"א), כִּי הוּא מְשַׁבֵּר רוּחַ גְּבוּהָ, אֵל אַחַר, כְּפִירוֹת:

155 [ו] וְזֶה בְּחִינַת רְקוּדִין וְהַמְחָאָת כִּף. כִּי רְקוּדִין וְהַמְחָאָת כִּף נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת הַרוּחַ שְׂבֵלָב, כְּנֶרְאָה בְּחוּשׁ, כִּי עַל יְדֵי שְׁמַחַת הַלֵּב הוּא מְרַקֵּד וּמְכַה כִּף אֵל כִּף; וְכַמּוּבָא בְּתַקּוּנִים (תְּקוּן כֵּא נ"א): "וְהָאִי רוּחָא נָשֵׁב בְּשִׁית פְּרָקִין דְּדְרוּעָא וּבְשִׁית פְּרָקִין דְּשׁוּקִין", וְהִיא בְּחִינַת הַמְחָאָת כִּף וּבְחִינַת רְקוּדִין. וְזֶהוּ בְּחִינַת: "לְבוּ נִשְׂא אֶת רִגְלֵיו" (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, וַיֵּצֵא, פְּרָשָׁה ע), הִינּוּ עַל יְדֵי הַרוּחַ שְׂבֵלָב בְּאִים הַרְקוּדִין; הִינּוּ עַל יְדֵי הַצְּדִיק שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ כְּנִ"ל, נִתְבַּטַּל הַגְּאֻנָה כְּנִ"ל, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (תְּהִלִּים ל"ו): "אֵל תְּבוֹאֲנִי רַגְלִי גְּאֻנָה", וְנִתְבַּטַּל הָעֲבוֹדַת אֱלִילִים, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב: "וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם" (בְּרֵאשִׁית י"ח) "זֶה עֲבוֹדַת אֱלִילִים" (ו).

170 וְכִשְׁנִתְעַלָּה הַרְגְּלִין עַל יְדֵי הַרְקוּדִין, בְּחִינַת נִשְׂא לְבוּ אֶת רִגְלֵיו, וְנִתְבַּטַּל הַגְּאֻנָה, הִינּוּ הָעֲבוֹדָה זָרָה, עַל יְדֵי זֶה נִמְתַּקֵּן הַדִּינִים; כִּי 'כָּל זָמַן שֵׁשׁ עֲבוֹדָה זָרָה בְּעוֹלָם, חֲרוּן אָף בְּעוֹלָם' (סְפָרִי, רֵאָה), וְכִשְׁנִתְעַבֵּר הָעֲבוֹדָה זָרָה, נִתְעַבֵּר הַחֲרוּן אָף וְנִמְשָׁכִין חֲסִדִּים, וְאֵז הַרְגְּלִין הֵם בְּבְחִינַת רִגְלֵי חֲסִדֵי (שְׁמוּאֵל א ב), הִינּוּ בְּבְחִינַת חֲסִדִּים, הִינּוּ בְּחִינַת "חֲסִדֵי דָוִד הַנְּאֻמָּנִים" (יִשְׁעִיָּהוּ נ"ה) 'הַנְּאֻמָּנִים' דִּיקָא, כִּי נִתְבַּטְּלוּ הַמִּינּוֹת וְהַכְּפִירוֹת:

180 וְגַם זֶה בְּחִינַת הַמְחָאָת כִּף, כִּי עַל יְדֵי הַרוּחַ נִתְגַּלָּה הָאֲרֵת הַיְדִים, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (שִׁיר הַשִּׁירִים ה): "קוֹל דּוֹדֵי דּוֹפֵק"; 'דּוֹפֵק' זֶה בְּחִינַת רוּחַ, כְּמוּבָא בְּתַקּוּנִים (תְּקוּן כֵּה ס"ח), וְסָמִיךְ לָהּ:

185 "דּוֹדֵי שְׁלַח יָדוֹ מִן הַחוּר" זֶה בְּחִינַת הַתְּגַלּוֹת הָאֲרֵת הַיְדִים, הִינּוּ בְּחִינַת הַמְחָאָת כִּף, וְאֵז נִתְבַּטַּל הָעֲבוֹדָה זָרָה, הִינּוּ הַכְּפִירוֹת, וְזֶה בְּחִינַת (שְׁמוֹת י"ז): "וַיְהִי יָדוֹ אֲמוֹנָה": נִמְצָא, שְׁעַל יְדֵי הַצְּדִיק, הִינּוּ בְּחִינַת רוּחַ שְׂבֵלָב, נִתְגַּלָּה הָאֲרֵת הַיְדִים וְהַרְגְּלִים, הִינּוּ בְּחִינַת רְקוּדִין וְהַמְחָאָת כִּף, וְנִתְבַּטַּל הַגְּאֻנָה וְהַכְּפִירוֹת, וְנִתְרַבָּה הָאֲמוֹנָה, וְאֵז נִתְקַיֵּם (תְּהִלִּים כ"ו): "רַגְלֵי עֲמָדָה בְּמִישׁוֹר", שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲמוֹנָה. כִּי הַמִּינּוֹת הִיא בְּחִינַת נְטִיּוֹ רַגְלֵי, כְּמֵאֲמַר אֶסְף (שֵׁם ע"ג): "כְּמַעֲט נְטִיּוֹ רַגְלֵי", שְׁנֵאֲמַר שֵׁם עַל שֶׁהִשְׂיֵאוּ לְבוּ לְמִינּוֹת, כְּמֵבֵאֵר שֵׁם; "וְרַגְלֵי עֲמָדָה בְּמִישׁוֹר" מוֹרָה עַל אֲמוֹנָה, וְאֵז נִתְקַיֵּם "וַיְהִי יָדוֹ אֲמוֹנָה":

200 [ז] וְהַתּוֹרָה הִיא גַּם כִּן בְּחִינַת יָדוֹ וְרַגְלֵיו, כִּי יֵשׁ בְּהַתּוֹרָה נִגְלָה וְנִסְתָּר. נִגְלָה הוּא בְּחִינַת יְדִים, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב: "דּוֹדֵי שְׁלַח יָדוֹ מִן הַחוּר" 'מִן הַחוּר', הִינּוּ חֲרוֹת עַל הַלּוּחוֹת (שְׁמוֹת ל"ב), שֶׁהוּא בְּנִגְלָה; וְנִסְתָּר הֵם בְּחִינַת רַגְלֵיו,

95 וְזֶה פְּרוּשׁ (בְּרֵאשִׁית מֵב): וַיְהִי הֵם מְרִיקִים שְׂקִיָּהֶם וְהִנֵּה אִישׁ צָרוּר כְּסָפוֹ בְּשָׂקוֹ אַחַר כָּל הַתְּעַנִּינִים, שֶׁהוּא הִרְקַת הַשָּׂק, בְּחִינַת הַגּוּף, עֲדִין וְהִנֵּה אִישׁ צָרוּר כְּסָפוֹ שְׂקֵשׁוֹר וְצָרוּר כְּסָפוֹ וְתֵאָנוֹתוֹ בְּשָׂקוֹ וְגוּפוֹ; וַיִּרְאוּ אֶת צָרוֹת 100 כְּסִפֵּיהֶם הֵמָּה וְאֲבִיהֶם הִינּוּ, לֹא דֵי צָרוֹת כְּסִפֵּיהֶם, שֶׁהוּא תֵּאָוּת עֲצָמוֹ, כִּי אִם גַּם הֵמָּה וְאֲבִיהֶם, הִינּוּ הַתֵּאָוּת שֶׁל אֲבִיהֶם, גַּם הֵמָּה לֹא נִפְלוּ מֵהֶם. וְזֶהוּ: וַיִּרְאוּ כִּי חֲרָדָה נִפְלָה עֲלֵיהֶם, וְאֵזִי לֹא הָיוּ רוֹצִים לְהַשְׁתַּרֵּר וְלִמְלֹךְ: 105 וְזֶה פְּרוּשׁ: וַיֵּאמֶר לָהֶם יַעֲקֹב אֲבִיהֶם אֲתִי שְׂבַלְתֶּם, יוֹסֵף אֵינְנוּ וְכוּי' זֶה רָמַז עַל תּוֹכַחַת הַשָּׂכַל, כִּי הַשָּׂכַל מוֹכִיחַ אֶת הַבְּעַלִּי גְּאֻנָה הַרוֹצִים לְהַתְּגַדֵּל. כִּי יַעֲקֹב הוּא בְּחִינַת הַשָּׂכַל, כְּמוֹ שְׁתַּרְגֵּם אוּנְקֵלוֹס (בְּרֵאשִׁית כו): 110 "וַיַּעֲקֹבֵנִי" וְחֲכַמְנִי. וְזֶה: אֲבִיהֶם, כִּי אֵב בְּחֻכְמָה (ב). וְהִינּוּ שֶׁהַשָּׂכַל מוֹכִיחַם וְאוֹמֵר לָהֶם: אֲתִי שְׂבַלְתֶּם, כִּי 'כָּל הַמְתַּגָּאָה חֻכְמָתוֹ מְסַתְּלֶקֶת מִמֶּנּוּ' (פְּסָחִים סו): יוֹסֵף אֵינְנוּ זֶה בְּחִינַת תְּקוּן הַמְעֻנּוֹת, הִינּוּ עֲדִין לֹא תִקְנִתֶם 115 הַמְעֻנּוֹת שֶׁהוּא לְחַרְפָּה וְלִקְלוֹן, וַיֵּשׁ לָכֶם לְהַתְּבַשֵּׁשׁ מִחֻמָּתוֹ, כִּי תִקּוּן הַמְעֻנּוֹת הוּא בְּחִינַת יוֹסֵף, עַל שֵׁם (בְּרֵאשִׁית ל): "אֶסְף אֱלֻקִּים אֶת חַרְפְּתֵי": וְשִׁמְעוּן אֵינְנוּ הִינּוּ, עַל יְדֵי שְׂאִין לֶךְ בְּחִינַת 120 יוֹסֵף, אֵין לֶךְ בְּחִינּוֹת שְׁמַעוּן; וְשִׁמְעוּן הוּא בְּחִינַת (שֵׁם כ"ט): "כִּי שָׁמַע ה' כִּי שְׁנוּאָה אֲנֹכִי", כִּי אֲתָה אֵינְךָ שְׁנוּא, כִּי מַחֲמַת שְׂלֵא תִקְנֶת אֶת עֲצָמְךָ, בְּנֹדָאֵי אֵינְךָ כּוֹל לְהוֹכִיחַ אַחֲרִים, כִּי יֵאמְרוּ לֶךְ קֵשֶׁט עֲצָמְךָ תַחֲלָה וְכוּי' 125 (ג); וְעַל כֵּן אֵינְךָ שְׁנוּא, כִּי הַמּוֹכִיחַ הוּא שְׁנוּא, כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ חֲכַמְנֵינוּ, זְכָרוֹנִם לְבִרְכָה (כְּתוּבוֹת קה): 'הָאִי צוּרְבָא מְרַבְּנָן דְּמַרְחֵמֵי לָהּ בְּנֵי מְתָא, לָאוּ מְשׁוּם דְּמַעְלֵי טְפִי, אֶלְא מְשׁוּם דְּלָא מוֹכַח לָהּ בְּמַלִּי דְּשִׁמְעֵי'; נִמְצָא שֶׁהַמּוֹכִיחַ הוּא 130 שְׁנוּא: וְאֶת בְּנִימִין תִּקְחוּ זֶה מוֹרָה עַל גְּדֻלוֹת, כִּי פִרְשׁ רַש"י (ד): בְּנִימִין, עַל שֵׁם אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בְּן יִמְיוֹ, וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא גְבוּהָ מִכָּל הָאֶרְצוֹת (זְבַחִים נד): 135 וְהִינּוּ, לֹא דֵי שְׂאִין לָכֶם כָּל הַבְּחִינּוֹת הַלְלוּ, עַם כָּל זֶה וְאֶת בְּנִימִין תִּקְחוּ, שְׂאֵתֶם לוֹקְחִים לְעֲצָמְכֶם גְּדֻלוֹת. וְהִינּוּ דְסִים הַשָּׂכַל הַמּוֹכִיחַ אוֹתֶם: עַלִּי הָיוּ כְלָנָה כִּי הַכֵּל נוֹפֵל עָלַי, כִּי כָּל הַמְתַּגָּאָה 140 חֻכְמָתוֹ מְסַתְּלֶקֶת מִמֶּנּוּ: [ה] וְהַעֲצָה הַיְעוּצָה לְבִטֵּל (ה) הַגְּאֻנָה, שֶׁהִיא הָעֲבוֹדָה זָרָה, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (מְשָׁלִי ט"ז): "תּוֹעֲבַת ה' כָּל גְּבוּהָ לֵב" (כְּמוֹ שְׁדֵרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכָרוֹנִם לְבִרְכָה סוֹטָה ד), הָעֵקֶר הוּא עַל יְדֵי 145 הַתְּקַרְבוֹת לְצַדִּיקִים, כְּמוּבָא בְּתַקּוּנִים (תְּקוּן כֵּא מ"ח): "בְּתַרוּעָה דְאִיהוּ רוּחָא, אֲתַעְבִּיר אֵל אַחֲרִי; וְצַדִּיק הוּא בְּחִינַת רוּחָא, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (בְּמִדְבָר כ"ז): "אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ", וְעַל יָדוֹ נִכְנַע רוּחַ גְּבוּהָ, אֵל אַחֲרֵי, וְנַעֲשֶׂה מֵאַחֲרֵי, אַחַד,

- 205 כמאמר חכמינו, זכרונם לברכה (ספח מט):
 "חמוקי זרכיך" מה ירד בשתר' וכי. וכלליות
 התורה נקראת לב, שמתחלת ב"בית" ומסימת
 ב"למד", ששם משכן הרוח דנשיב בשית פרקין
 דדרועין ושית פרקין דרגלון, הינו בנגלה
 ובנסתר:
- 210 [ח] וזה בחינת מרדכי ואסתר, והמן, בחינות
 פורים, בחינת גורל שהפיל המן, בחינת עמר
 שעורים. כי המן בחינת העבודת אלילים,
 כמאמר חכמינו, זכרונם לברכה, שעשה עצמו
 עבודת אלילים (מגילה י), ובשביל זה הפיל
 פור הוא הגורל בחדש שמת בו משה (שם
 י"ג:), כי משה הוא מבטל העבודה זרה,
 ובשביל זה נקבר מול בית פעור, כדי לבטל
 העבודה זרה שבפעור, כמו שדרשו רבותינו,
 זכרונם לברכה (סוטה יד. ז). כי משה
 גימטריא חרון אף (ח), כי הוא קבל התורה, שהוא
 בחינת ידון ורגלון כנ"ל, שעל ידיהם נתבטל
 העבודת אלילים כנ"ל. ועל כן הפיל פור ביכר
 שמת בו משה, כי חשב כי כבר מת משה
 המבטל כח העבודת אלילים, ואין עוד מי
 שיוכל לבטל כח העבודת אלילים:
- 225 אבל מרדכי ואסתר היה להם כח לבטל
 העבודת אלילים של המן, ובשביל זה בימיהם
 קבלו ישראל התורה מחדש, כמאמר חכמינו,
 זכרונם לברכה (שבת פח.): "קימו וקבלו"
 'קימו מה שקבלו כבר'. וזה: קימו וקבלו.
 קימו זה בחינת רגלון, וקבלו זה בחינת ידון,
 והוא בחינת התורה בעצמה כנ"ל:
- 230 וזה בחינת מרדכי ואסתר. 'מרדכי מר דרור'
 (חלין קלט): דרור, לשון חרות, זה בחינת
 ידים, כמו שכתוב: "דודי שלח ידו מן החור"
 כנ"ל; ואסתר הוא בחינת שוקין, מה ירד
 בסתר כנ"ל. וזה לשון פורים, הינו בטול
 העבודת אלילים, כמו שכתוב (ישעיהו ס"ג):
 "פורח דרכתי לבדי ומעמים אין איש אתי".
 ועל ידי הארת מרדכי ואסתר, הינו בחינת
 הידון ורגלון, נתבטלו הכפירות ונתרבה אמונה
- בעולם על ידיהם, כמו שכתוב (אסתר ב):
 245 "ויחי אמן את הדסה", ובה כתיב (שם):
 "כאשר היתה באמנה אתו", כי שניהם הם
 בחינת אמונה (ט). וזה נעשה על ידי הרוח
 כנ"ל:
- וזה בחינת (מגלה ז): 'אסתר ברוח הקדש
 נאמרה', הינו בחינת "לבו נשא את רגליו", כי
 עקר העכו"ם תלוי בה, שהיא בחינת רגלון,
 כמו שכתוב (משלי ה): "רגליה יורדות מנת",
 ועל כן עקר תקון העבודת אלילים על ידה.
 ועל כן דיקא אסתר ברוח הקדש נאמרה; אף
 שבאמת תקון העבודת אלילים הוא גם כן על
 ידי מרדכי כנ"ל, רק מחמת שעקר העבודת
 אלילים תלויה בה, ועל כן על ידה עקר
 התקון. ועל כן נקראת המגלה על שם אסתר,
 והינו דיקא אסתר ברוח הקדש נאמרה, כי
 הרוח הוא בלב, ועל ידו נתגלה הארת הידים
 והרגלים, רק העקר תלויה ברגלים, בחינת
 אסתר:
- וזה בחינות עמר שעורים. עמר זה בחינת
 מרדכי עין מר, מר דרור דרור לשון חרות, הינו
 265 בחינת חרות על הלחות (ו) [כמו שאמרו
 רבותינו, זכרונם לברכה (ערובין נד.):
 אל תקרי חרות אלא חרות], שהוא בחינת
 התורה בנגלה, שהוא בחינת "עין בעין"
 (במדבר י"ד). שעורים זה בחינת אסתר ברוח
 270 הקדש, כמו שכתוב (דברים ל"ב):
 "כשעירים עלי דשא", שהוא לשון רוח.
 ובשביל זה, כשבא המן למרדכי, מצאו עוסק
 בעמר שעורים, אמר להם: עמר שעורים דיכחו
 אתי ונצח אותו ואת בניו, כמבאר במדרש
 275 (אסתר רבה פרשה י מגילה טז); כי על ידי
 עמר שעורים, שהוא בחינת ידון ורגלון, שהם
 בחינת המחאת כף ורקודין, נתבטל העבודה
 זרה, שהוא בחינת המן, בחינת גאות כנ"ל.
 ובשביל זה צוה המן לעשות עץ גבה חמשים
 280 אמה, כי רצה לבטל כח של חמשים יום של
 ספירת העמר, שהוא הפח של מרדכי ואסתר: